

SAMENVATTING

In de uitzending “Wappiebestrijders” van Danny’s Wereld spreekt presentator Danny Ghosen met het Wappie-watchers collectief Videre en complotdenkerbestrijder ‘Oma Vaxxi’s Wappiehoekje’. Daarbij is ook aandacht besteed aan klaagster, van wie een Facebook-video wordt getoond. Klaagster is in de extremistische hoek van radicaliserende complotdenkers geplaatst en gekwalificeerd als ‘een krankzinnig iemand’ en ‘totaal doorgeslagen’. Het gaat hier om een uitzending waarbij de geïnterviewden op hun verzoek anoniem en onherkenbaar aan het woord zijn gelaten, terwijl klaagster aanvankelijk wél met naam is genoemd en herkenbaar in beeld is gebracht. Gelet op de omstandigheden van het specifieke geval had Danny’s Wereld ervoor behoren te kiezen om direct zorg te dragen voor anonimisering van klaagster dan wel wederhoor bij haar toe te passen. Door dit allebei na te laten heeft Danny’s Wereld journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Dat Danny’s Wereld geruime tijd later heeft aangeboden klaagster alsnog te anonimiseren en dat uiteindelijk – nog weer later – heeft gedaan, doet daaraan niet af. De Raad doet de aanbeveling aan Danny’s Wereld om deze conclusie ruimhartig te publiceren.

Conclusie van de Raad voor de Journalistiek
inzake de klacht van

X

tegen

de hoofdredacteur van Danny’s Wereld (VPRO)

Mevrouw X (klaagster) heeft op 14 mei 2022 een klacht ingediend tegen de hoofdredacteur van Danny’s Wereld (VPRO). Bij de beoordeling van de klacht is verder correspondentie van klaagster en Danny’s Wereld betrokken van 16 en 22 mei 2022, 16 juni 2022, 18 en 19 juli 2022, 7 augustus 2022, 1 en 8 september 2022.

De klacht is behandeld op de zitting van de Raad van 16 september 2022 waar klaagster is vertegenwoordigd door [...]. Namens Danny’s Wereld zijn [...], eindredacteur, [...] en [...], bedrijfsjuristen van de VPRO, verschenen.

DE FEITEN

De VPRO heeft vanaf 12 mei 2022 op YouTube en op 15 mei 2022 op NPO2 een aflevering van het programma Danny’s Wereld uitgezonden met de titel “Wappiebestrijders” (hierna: de uitzending). De begeleidende tekst bij de uitzending luidt:

“Ze maken zich grote zorgen over de snel radicaliserende ‘Wappies’. In Danny’s Wereld spreekt Danny Ghosen met het Wappie-watchers collectief ‘Videre’ én complotdenkerbestrijder ‘Oma Vaxxi’s Wappiehoekje’.”

Verder bevat de uitzending het volgende fragment, waarin presentator Danny Ghosen met een persoon van Videre een filmpje bekijkt waarin klaagster voorkomt:

Persoon van Videre: “Dit is [X].”

Ghosen: “Ja.”

Persoon van Videre: “En op een avond zagen wij haar live ennuh zij ging volkomen los.”

Ghosen: “Want wat heeft zij hier gezegd?”

Persoon van Videre: “Wil je een stukje zien?”

Ghosen: “Ja, ik wil een stukje zien.”

Klaagster: “Elke persoon die zegt slava Oekraïne, fock jou he.”

Klaagster spreekt vervolgens in een buitenlandse taal wat is ondertiteld met: “*Lik mijn dikke*

*reet Oekraïne, lik mijn dikke reet Azov bataljon. Lik mijn *** dikke lul stelletje eikels. Lullen Azov lullen! Skynet (spionage software)."*

Ghosen: *"Dus zij is anti-Oekraïens?"*

Persoon van Videre: *"Ja, zij is van coronademonstranten naar anti-Oekraïne gegaan. Zij is ook heel vaak in Frankrijk te zien bij de gele hesjes. Ook daar is ze totaal doorgeslagen. Maar dit krankzinnige iemand heeft heel veel volgers. En al die volgertjes kijken tegen haar op, storten geld."*

Ghosen: *"En wat willen jullie dan met zo'n filmpje? Want jullie vertalen het, jullie nemen ook de moeite om het te vertalen zodat mensen in Nederland weten wat ze aan het schreeuwen is. Wat willen jullie hiermee?"*

Persoon van Videre: *"Wij willen laten zien wat dit voor mensen zijn. En wat voor schade ze kunnen aanrichten."*

De personen van Videre en 'Oma Vaxxi's Wappiehoekje' zijn in de uitzending anoniem aan het woord gelaten en onherkenbaar in beeld gebracht. Aanvankelijk is de naam van klaagster genoemd en is zij ongeblurd in beeld gebracht.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klaagster stelt – samengevat – het volgende. Danny's Wereld heeft te weinig rekening gehouden met haar (privacy)belangen en veiligheid. Zij wordt door de uitzending ernstig in gevaar gebracht. Zij bevindt zich voor haar werk als livestreamer/verslaggever vaak onder rivaliserende groepen om de situatie aldaar in beeld te brengen. Wanneer zij wordt gezien als extremist, zou zij zomaar aangevallen kunnen worden. Bovendien lijdt klaagster aan een chronische meervoudige posttraumatische stressstoornis en heeft zij serieuze hartklachten. Volgens klaagster is Videre een online pestplatform, dat zich hoofdzakelijk bezighoudt met het beschadigen en kapotmaken van derden. Danny's Wereld heeft Videre een groot podium gegeven, zonder daarop controle uit te oefenen. Klaagster meent dat haar privacy door de uitzending onnodig is geschonden. Daarbij komt dat Danny's Wereld eerst toestemming had moeten vragen voor gebruik van de beelden die zij had uitgezonden op haar Facebook-kanaal en dat is niet gebeurd. Klaagster wijst er verder op dat de geïnterviewde personen van Videre op hun eigen verzoek wel onherkenbaar zijn gemaakt. Daaruit blijkt dat het om een precair onderwerp gaat. Klaagster is bovendien geen publiek figuur. Haar video's worden op Facebook slechts honderden keren bekeken en zij heeft 4200 volgers. De uitzendingen van Danny's Wereld worden veel vaker bekeken. Klaagster heeft op 14 mei 2022 aan Danny's Wereld verzocht haar naam te verwijderen en haar afbeelding te blurren.

Verder is klaagster van mening dat wederhoor toegepast had moeten worden. Zij wordt in de uitzending ten onrechte in een extremistische hoek geframed zonder duiding van de context bij het getoonde materiaal. De uitzending zou gaan over desinformatie, terwijl klaagster in de Facebook-video een mening ventileert. Dat kan niet worden aangemerkt als desinformatie. Het filmpje was als een privévideo op haar Facebook gezet en is uit de context gehaald. Klaagster heeft veel verdriet om de oorlog in Oekraïne, want zij heeft diverse kennissen uit zowel Oekraïne als Rusland verloren. Zij is niet anti-Oekraïne, maar anti-oorlog. Danny's Wereld heeft verder niet gecontroleerd of Videre met de Facebookvideo heeft geknutseld en of de vertaling die Videre onder de video heeft geplaatst juist is.

Op de zitting voegt de vertegenwoordiger van klaagster hieraan toe, dat het fijn is als de naam van klaagster alsnog wordt verwijderd en haar afbeelding wordt geblurd, maar dat dat wel vrij laat is en dat het kwaad inmiddels is geschied.

Danny's Wereld stelt hier – eveneens samengevat – het volgende tegenover. In eerdere afleveringen van Danny's Wereld volgde presentator Danny Ghosen mensen die zeer kritisch waren ten aanzien van het Nederlandse coronabeleid. In de uitzending 'Wappiebestrijders' laat hij mensen aan het woord die daar weer kritiek op hebben. Het is maatschappelijk en journalistiek relevant om het publiek te informeren over online desinformatie: op welke manier die wordt verspreid, hoe die anderen kan beïnvloeden en hoe een partij als Videre dat probeert tegen te gaan. Het is niet mogelijk

daarover goed te berichten zonder bekenden uit de demonstratiewereld, zoals klaagster, te bespreken en een fragment uit een van de door haar gepubliceerde video's kort ter toelichting te tonen. Het getoonde fragment onderbouwt wat Danny's Wereld aan de kijker wil uitleggen.

Bij het maken van de afweging om klaagster te noemen en in beeld te brengen is meegewogen dat zij online bekendheid geniet, de video zelf ongeanonimiseerd heeft gepubliceerd en klaarblijkelijk zelf eerder geen bezwaar had tegen verspreiding van het beeld. Het originele fragment, met vertaling door Videre, is niet uit context gehaald. Verder is niet gebleken dat klaagster op enige wijze last heeft van de weergave van het videofragment in de uitzending. Zij verspreidt vrijwel dagelijks haar ongenueanceerde overtuigingen via haar publieke Facebook-kanalen met duizenden volgers. Klaagster wenst juist dat haar publicaties breed worden verspreid. Dat blijkt uit haar activiteit online, hoe zij haar volgers welkom heet in haar live-video's en uit de opmerking die zij regelmatig bij haar video's plaatst: "Please like and share". Voor zover sprake is van een schending van klaagsters privacy, dan is dat te wijten aan haar eigen uitspraken en gedrag online. Niettemin heeft Danny's Wereld op 18 juli 2022 aangeboden om alsnog het gezicht van klaagster te blurren en haar naam weg te piepen. Omdat klaagster daarop reageerde met een niet onderbouwde eis tot financiële compensatie, heeft toen geen anonimisering plaatsgevonden. De personen die in de uitzending aan het woord komen, zijn op eigen verzoek geanonimiseerd en onherkenbaar in beeld gebracht.

Volgens Danny's Wereld was wederhoor, mede gelet op de aard van het programma, niet noodzakelijk. In de uitzending is getoond wat klaagster zelf naar buiten heeft gebracht. Er zijn uitspraken gedaan over het filmpje van klaagster waarbij een milde conclusie is getrokken en geen beschuldigingen zijn gedaan. Wederhoor had ook niets uitgemaakt of toegevoegd bij het vaststellen van de feiten.

Op de zitting voegt Danny's Wereld hieraan toe dat klaagster vanaf 19 september 2022 volledig geblurd en geanonimiseerd zal zijn in de nog beschikbare online uitzending.

BEOORDELING VAN DE KLACHT

Kern van de klacht is dat Danny's Wereld onvoldoende rekening heeft gehouden met de (privacy)belangen van klaagster en heeft nagelaten wederhoor toe te passen. De Raad zal zich tot deze kern beperken.

De Raad stelt voorop dat media een belangrijke taak hebben om misstanden in de samenleving aan de kaak te stellen. Het is maatschappelijk en journalistiek relevant om onderzoek te verrichten naar en te berichten over (verspreiding van) online desinformatie.

Daarbij zijn de journalist en zijn redactie vrij in de selectie van nieuws. Het is dan ook aan de journalist om te bepalen vanuit welke invalshoek(en) een onderwerp wordt belicht en in welke context het bericht wordt gebracht. Dit neemt niet weg dat het belang dat met een publicatie is gediend moet worden afgewogen tegen de belangen die eventueel door de publicatie worden geschaad.

Verder mag in een publicatie de privacy van personen niet verder worden aangetast dan in het kader van de berichtgeving redelijkerwijs noodzakelijk is. Een inbreuk op de privacy is onzorgvuldig wanneer deze niet in redelijke verhouding staat tot het maatschappelijk belang van de publicatie. Ook in dat opzicht dient een belangenafweging plaats te vinden.

In de uitzending wordt aandacht besteed aan radicaliserende complotdenkers. Door de Facebook-video van klaagster in de uitzending te tonen wordt zij in de extremistische hoek van radicaliserende complotdenkers geplaatst. Bovendien wordt zij door de persoon van Videre gekwalificeerd als 'een krankzinnig iemand' en 'totaal doorgeslagen'.

Het gaat hier om een uitzending waarbij de geïnterviewden op hun verzoek anoniem en onherkenbaar aan het woord zijn gelaten, terwijl klaagster aanvankelijk wél met naam is genoemd en herkenbaar in beeld is gebracht. Daardoor is een zekere onevenwichtigheid ontstaan. Bovendien geniet klaagster wel enige online bekendheid, maar de uitzending zal onmiskenbaar hebben geleid tot een ruimere bekendheid bij het grote publiek.

Gelet op de omstandigheden van het specifieke geval, is de Raad van oordeel dat Danny's Wereld ervoor had behoren te kiezen om direct zorg te dragen voor anonimisering van klaagster dan wel wederhoor bij haar toe te passen, zodat zij had kunnen reageren op het gebruik van de Facebook-video in de uitzending en de aantijgingen aan haar adres. Door dit allebei na te laten heeft Danny's Wereld journalistiek onzorgvuldig gehandeld. Hieraan doet niet af dat Danny's Wereld op 18 juli 2022 heeft aangeboden klaagster alsnog te anonimiseren en dit uiteindelijk op 19 september 2022 heeft gedaan. De uitzending was toen al geruime tijd op YouTube te vinden en is zonder anonimisering uitgezonden op NPO2.

Relevante punten uit de Leidraad: B.3 en C.1

Relevante eerdere conclusies: RvdJ 2022/27, RvdJ 2022/26 en RvdJ 2022/19

CONCLUSIE

De hoofdredacteur van Danny's Wereld heeft journalistiek onzorgvuldig gehandeld.

De Raad doet de aanbeveling aan Danny's Wereld om deze conclusie integraal of in samenvatting te publiceren.

Zo vastgesteld door de Raad op 28 november 2022 door mr. J.J. van Eck, voorzitter, S.A. Achterberg, L.A.M.M. Donders, mw. M. ten Katen en mw. drs. E.M.H. Lemaier, leden, in tegenwoordigheid van mw. mr. D.C. Koene, secretaris, en mr. G. Kamminga, plaatsvervangend secretaris.

Voorzitter

Secretaris